

BAGGRUNDSVIDEN TIL 13. DECEMBER

Lammefjorden

Lammefjorden strakte sig oprindeligt fra Isefjord næsten helt til Sejerø Bugt. Dragsholm Slot lå på den lille tange, der førte til Odsherred, og var derfor strategisk utroligt vigtig for området.

Fra 1873 til 1943 blev den vestlige del af fjorden tørlagt (i alt 56 km²). Siden 1870'erne er der blevet bygget gårde, sommerhuskvarterer, ja, hele Fårevejle Stationsby ligger på den afvandede jord, så mange mennesker bor i dag faktisk på bunden af en fjord!

Inden inddæmningen lå næsten alle byer i området ud til fjorden: Grevinge, Asnæs, Fårevejle Kirkeby, Hørve, Vallekilde og Gislinge for at nævne nogle af de største byer. Mange byer var således havnebyer og fiskerbyer tidligere.

Et barn er født i Betlehem

Salmen er Grundtvigs gendigtning af en latinsk krybbesang fra det 14. århundrede kaldet Puer natus in Betlehem. Denne latinske krybbesang tog reformatorerne med i de tidligste lutherske salmebøger, fordi den var kendt blandt folk fra en tysk oversættelse fra 1439. Den første danske oversættelse stammer fra 1553. Salmen var ikke særlig kendt på Grundtvigs tid, men i 1820 gendigtede Grundtvig salmen til den, vi kender i dag (på nær en linje).

Grundtvig gav salmen overskriften Jule-Sang for christne Børn. Som motto for salmen satte han et gammelt dansk ordsprog: "Det er godt at være Barn om Julen".

Salmen handler om, hvad der skete i Betlehem, da Jesus blev født, og hvad dette – ifølge Grundtvig – betyder for mennesker. Salmen har da også med sin oprindelse i den latinske krybbesang stærke rødder tilbage til julekrybbetraditionen. Det siges, at Frans af Assisi i julen 1223 opstillede en julekrybbe ude i det fri og holdt juleandagt. Pave Sixtus (1471-84) indførte julekrybben som skik i Rom. Op gennem middelalderen udviklede dette sig til en meget populær tradition, der også inkluderede sang og drama, sådan som vi kender det fra julekrybbespil i dag.

Ordforklaring

Strofe 1: Et barn er født – er en henvisning til Es 9,5.

Halleluja – er hebraisk og betyder 'Lovpris Herren'.

Strofe 2: I løn – i det skjulte.

Strofe 4: Østens vise – er Grundtvigs udtryk for kongerne fra Saba.

Guld, røgelse og myrra – disse gaver er symbolske og henviser henholdsvis til kongeværdighed, til guddommelighed og til én, der skulle dø.

Skær – ægte, fin.

Strofe 5: Forvunden – handler ikke om, at noget er forsvundet eller overstået, men om, at noget er overvundet.

DEN 13. DECEMBER

Læs dagens afsnit i *Julemysteriet* og vis evt. billederne undervejs.

Udpeg, hvor Nykøbing Sjælland ligger. Sæt dagens klistermærke på (Se plakat med datoer på side 8).

ET BARN ER FØDT I BETLEHEM

Samtale og sang

Syng *Et barn er født i Betlehem*, vers 1, 2, 4 og 5 (Kopiark 16). De mindste klasser kan evt. fokusere på de to første vers. Brug evt. den indspillede version fra hjemmesiden.

Fortæl om salmen. (Se baggrundsmaterialet).

Forslag til forklaring:

Salmen er skrevet af Grundtvig. Det var også ham, som skrev *Dejlig er den himmel blå*.

Hvordan ved vi, at det er en julesalme og ikke en julesang? (Eleverne kan måske huske det, de lærte den 10. december). Salmen handler om, da Jesus blev født. At han blev født af jomfru Maria og lagt i en krybbe.

Aktivitet

Genfortæl juleevangeliet sammen med eleverne.

Sæt eleverne i en rundkreds. Hver elev får nu tildelt roller (det er godt at være mindst to af samme rolle):

2 stk. jomfru Maria	(Ømmer sig og tager sig til maven)
2 stk. Josef	(Ryster på hovedet og siger bekymret: "nej, nej, nej")
2 stk. Jesus	(Vræler - han er spædbarn)
2 stk. æsel	(Skryder: "eeyore eeyore")
2 stk. får	(Bræger: "mææææh h h h")
3 stk. hyrder	(Tager sig forskræket til munden og udbryder: "å h h h h h h")
3 stk. vise mænd	(Kigger febrilsk rundt og siger: "hvor er han?")
Resten er engle (mindst 1)	(Synger: "Halleluja!")

Gennemgå hvad eleverne skal gøre sige, når deres rolle nævnes i oplæsningen (se paranteserne i listen ovenfor). Det er vigtigt, at det kun må tage 2 sekunder, så det skal måske øves igennem. De store elever kan eventuelt selv finde på noget.

Læs juleevangeliet højt (kopiark 17). Hver gang elevens rolle bliver nævnt, skal eleverne udføre deres handling. På den måde skal eleverne lytte godt efter og får brugt kroppen lidt.

I skal bruge:

- Kopiark 16, der evt. kan vises på smartboard.
- Kopiark 17 til læreren.

